

عنوان مقاله:

بررسی مفاهیم و ارزشهای نهفته در اجزای معماری مساجد ایرانی

محل انتشار:

اولین همایش ملی اندیشه ها و فناوری های نو در معماری (سال: 1391)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

مریم اخلاص - دانشگاه آزاد اسلامی واحد شبستر، دانشکده هنر و معماری، شبستر، ایران.

میرسعید موسوی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، دانشکده هنر و معماری، تبریز، ایران.

خلاصه مقاله:

مسجد به عنوان عبادتگاه مسلمانان در طول اعصار از تحول و پویایی خاصی در کالبد و محتوی برخوردار است. این امر از طرفی ریشه در حس پرستش موجود در فطرت آدمی داشته، از جنبه دیگر حس زیبایی دوستی را با خود همراه کرده است. بررسی روند تحول یک معماری بدون بررسی تحول اجزا یا عناصر آن امکان پذیر نیست هر اثر معماری قابلیت تقسیم به دو نظام را داراست: نظام شکل و نظام معنا. هر شکلی می باید بر مبنای معنایی موجودیت پذیرد و نیز فهم هر معنا از طریق درک نظام شکل صورت می پذیرد. از این رو در رابطه با هر اثر معماری معنا مقدمه ای برای تولید شکل است. اگرچه در مسجد بدنه خارجی ساده و بی آرایش باقی می ماند، اما مسجد محلی است که نیاز به آرامش، تمرکز و القای روح معنویت دارد تا یاد خدا در آن تجلی یافته و شان ویژه خویش را پیدا کند. گفته می شود که در متن معماری مساجد، اجزا معماری تفکر و تامل مناسب برای نیاش و پرستش را ایجاد می کند. در مجموع انسان در طبیعت نمادهایی از عناصر وجودی مادی و گیاهی و حیوانی خود را که بالفعل هستند، عینا مشاهده می نمایند. اما برای خودآگاهی و درک ابعاد عقلانی و روحانی، خداوند او را دعوت به تعقل و تدبیر در آیات الهی می نماید؛ و در جهت تحقق شایسته این امر فضای مصنوع به طور کلی و فضای مسجد به طور خاص مکمل فضای طبیعت و مناسب تعقل و تمرکز روحی و حضور قلب انسان طراحی می شود. در این بناها، قاعده و طرح زیرین بنا، شکلی چهار گوش دارد که متضمن تصور استحکام، استقرار و ایستایی بوده و نمودگار زمین است، که در بالا به شکل مدورگنبد منتهی می شود که دایره بوده و نماد آسمان و قداست عوالم متعال است. این ساختار چهارگوش و دایره، و نهایتا صعود و سوق نگاه به نقطه نهایی گنبد، مبین تعالی فکر و تغییر نظام و مرتبه است، یعنی گذار از زمین به آسمان و از نقض به کمال و از متناهی به لایتناهی. مناسبات متقابل میان روحانیت عالم فوقانی، که بشر مشتاق آن است و زمین جسمانی که وی در آن سکنی دارد، چنین بیان می شود. که در این راستا در این نوشتار سعی شده نظام معنایی که در طراحی مسجد وجود دارد پرداخته شود و جوهره فکری هر یک از اجزای معماری مسجد ایرانی مانند صحن، حوض، ایوان، شبستان و... مورد بررسی قرار گیرد

کلمات کلیدی:

مسجد ایرانی؛ ارزشهای معماری مسجد؛ مبانی فکری مطرح در مسجد؛ نظام معنایی در مساجد ایرانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/279578>

